

P, ki si ga naredimo iz žeblja. Žerjav je gotov. V skrinjo nasujemo peska, kamenja itd., da se žerjav ne prevali. Breme dvigamo, če zavrtimo spodji valjček, dvigamo ročico z bremenom vred, če zavrtimo zgornji valjček in končno prenesemo breme naokrog, če zasukamo ves žerjav po podstavku okrog vretena. Prav tako in nič drugače ne dela žerjav ob Ljubljani.

Fr. Rojec:

Stric je prinesel jabolka.

Boltarjev Slavko je napravil že več slikarskih načrtov za skončnice čebelnih panjev v stričevem čebelnjaku. Na praznik Vseh svetnikov popoldne je sedel v sobi pri mizi, pregledoval načrte in premišljeval, kaj bi še naslikal na druge skončnice. Mati je sedela pri oknu v naslanjaču in brala neko povestno knjigo. Očeta pa takrat ni bilo doma.

Kar nekdo potrka.

»Naprej!« zakličeta mati in Slavko. V sobo pa stopi stric Miha s polnim nahrbtnikom na plečih in pozdravi: »Dober dan Bog Vam daj!«

»O, Miha! Dober dan! Dober dan Bog daj! No, kaj bo dobrega?« vpraša mati.

»Prinesel sem vam jabolka, ki so letos tudi pri nas lepo in bogato obrodila,« odgovori stric. »Prosim, daj kako posodo, da jabolka pretresem vanjo.«

»O, seveda, seveda! Takoj jo prinesem.«

Mati odide v kuhinjo, stric pa sname nahrbtnik, ga postavi na stol in odveže. »Tu na vrhu so najlepša in ta so namenjena tebi, Slavko.«

Deček hvaležno pogleda strica: »Že spet! O, kako ste mi dobri, ljubi striček! Najlepša hvala!«

Stric zagrabi z obema rokama vrhnja jabolka in jih položi na mizo pred Slavka. Jabolka so srednje debela, rumeno in rdeče pisana, a med njimi je eno posebno lepo in jako debelo. Stric ga porine naprej proti Slavku in reče: »Poglej, to je pa najlepše in najdebelejše izmed vseh, ki so letos dozorela v naši vasi.«

»O, o!« se čudi Slavko. »In zame je dozorelo! To je pa imenitno!« Postavi jabolko pred se na mizo, ga vrta na vse strani in ogleduje. »Žares je krasno! In kako žive barve so! Na eni strani je svetlorumeno kakor ameriški cekin, a na drugi plati rdeče kakor zagorela vrtnica!«

Mati vstopi z veliko skledo, jo postavi na tla in se z veselim nasmehom obrne proti Slavku: »Jej, jej, Slavko, kaj pa to pomeni, da te ima stric tako rad! Zopet si prvi! To jih boš trl in hrustal! Midva z očetom imava pa rajša kuhana.«

Slavko pokaže na debelo jabolko: »In tole, mama, je sploh najlepše in najdebelejše v vsej vasi!«

»Pa res, kako je debelo in na eni strani je lepo rdeče kakor tvoja lica.«

»Ali pa tudi veš, mama, zakaj so moja lica tako rdeča?«

»No, zato, ker si zdrav.«

»Res je; toda tako zdrav in čvrst sem zdaj posebno še zato, ker sem bil letos tako dolgo na počitnicah pri stricu, sem tam ves čas užival same

dobre in tečne kmetске jedi in sem dihal vedno zdravi in čisti gorski zrak, a ponoči sem spal s Petrom v dišečem senu na skednju.»

»Da, da, Slavko,« mu pritrđi mati, »tudi to ti je utrdilo zdravje! Bodi hvaležen stricu in glej, da boš kedaj tudi ti njemu na kak način povračal njegove dobrote!«

»Saj mu jih bom, kadar bom kaj imel. Najprej pa mu poslikam skončnice čebelnih panjev. Poglejte, stric, tu sem že načrtal nekaj osnutkov na papir!« in porine papirje z načrti proti stricu.

»Sedi, Miha, pa poglej, še se ti zdi vredno, jaz pa izpraznim nahrbtnik.« Po teh besedah prime mati nahrbtnik in pretrese jabolka v skledo, ki jo postavi v kot, obesi nahrbtnik na stol in sede tudi sama k mizi.

Miha pregleduje načrte, jih hvali in se čudi pridnosti in iznajdljivosti mladega umetnika.

Slavko zopet vrti na mizi debelo jabolko in pripomni: »To bo pa škoda zrezati in pojedsti. Preveč je lepo! A če ga položim na polico, kmalu uvene in začne gniti. Kaj naj storim z njim? Že vem. Naslikam ga, poleg njega pa še kakšne pozne jesenske cvetice in vrtnе sadeže, da bo slika bolj polna in zanimiva.«

Slavko prime jabolko z obema rokama, ga dvigne nad mizo in mu govori: »Oj ti preljubo krasno moje jabolko! Naslikano boš in na sliki boš večno živel! Velika škoda, da nisi zares živo! Ako bi bilo živo, bi videlo, slišalo in če bi znalo tudi govoriti, pa bi nam zdajle lahko marsikaj povedalo o tem, kako si dolge tedne in mesece podnevi in ponoči viselo na stričevem vrtu ter se debelilo in kako so ti nazadnje vroči solnčni žarki in hladni lunini odsevi pobarvali zeleno kožico. Pa tudi še marsikako čedno zgodbico, ki se je zgodila tam pri tebi, bi nam moglo povedati!«

»Vse je resnično, kar si povedal svojemu jabolku,« reče stric. »Samo to je treba popraviti, da jabolko ni zrastle na mojem vrtu, ampak na vrtu Križnarjeve vdove. Znana pa mi je tudi zgodbica, ki bi jo jabolko lahko povedalo, ako bi bilo živo. Pri tisti zgodbi sem bil tudi jaz in jo zdaj lahko povem namesto jabolka.«

»Joj, pa jo povejte, stric, prosim, zares jo povejte!« prosi Slavko in stric začne:

»Križnarjeva hiša stoji na koncu naše vasi. Obdaja jo vrt s sadnim drevjem. Za vrtom je nekaj polja, senožeti in potem se dviga svet v košat gozd, kjer se radi zbirajo in gnezdiyo kragulji, ki letajo v vas, napadajo kuretnino, trgajo kokoši in odnašajo piščeta. V sredo vasi se ne spuščajo radi, ker se boje ljudi. Zato pa je v toliko večji nevarnosti perutnina na skrajnih vaških vrtovih, posebno na Križnarjevem, ki je najbližje gozda. Čuli smo, da je letos Križnarici krilati ropar naredil že mnogo škode med perutnino. Poletnega dneva dopoldne pa me je prišla žena prositi, naj bi šel proti večeru na njen vrt čakati s puško kragulja. Šlo ji je na jok in začela mi je tožiti: »Ako imam kure zaprte, mi slabo neso in jih tlačijo podgrom; ako pa jih spuščam na vrt, mi bo vse poklal ta požeruh. V zadnjih mesecih mi je ugonobil tri najboljše putke in odnesel štiri piščance. Eno kuro smo mu iztrgali iz krempljev še celo in smo jo potem sami snedli; dve pa je skrivaj raztrgal in požrl. Predvčerajšnjim okoli sedme ure popoldne se je zopet zakadil med kure. Bila sem takrat k sreči doma in sem mrharja odpodila brez plena. Toda včeraj mi je ravno tak čas odnesel pišče, ker sem ga prepozno zagledala. Danes najbrž zopet prileti po večerjo. Pa sem mislila in mislila in si nazadnje izmislila,

kako bi roparja izplačala. Dolj pod zadnjim jabolčnim drevesom posujem po travi precej na široko drobtin in pšena, ki ga piščeta najrajša zobljejo. Tja naženem malo pred sedmo uro kokljo s piščeti, a vso drugo kurjo čredo zaprem v podstrešje. Koklja se bo dolgo pasla z mladiči na tistem mestu. Kragulj jo bo lahko zagledal že iz gozda in se zakadil proti njej, da bi zopet uropal pišče. Ti, Miha, pa bodi takrat že skrit s puško v grmu ob plotu in ustrelj roparja!»

»Jaz seveda nisem mogel preslišati te prošnje. Bil sem še celo vesel, ker sem tudi sam črtil drznega kurjega morilca. Storil sem, kakor mi je žena naročila in posrečilo se mi je, da sem z enim strelom podrl na tla kragulja, ki smo ga dali potem nagačiti in zdaj z razprostrtimi perotmi in s piščancem pod kremplji sedi na suhi veji nad vrati v hiši Križnarjeve vdove. A to lepo jabolko je zrastle in dozorelo prav na tisti jablani, pod katero je bil kragulj ubit s strelom iz moje puške. Križnarica pa je jabolko dala meni v zahvalo in spomin, toda jaz sem ga prinesel tebi, Slavko, ker sem si takoj mislil, da ga ti s svojim slikanjem najlepše proslaviš, kakor zasluži. In zdaj vidim, da se nisem motil.«

»O, o, stric, to je pa lepa povestica!« vzklikne Slavko. »Najpristrčnejša hvala vam zanjo! Tudi njo hočem upodobiti na skončnici vaših čebelnih panjev. Juhuhu! Zopet imam v mislih novo podobo, ki pa jo izgotovim kar pri vas takrat, ko pridem spet k vam na vesele in zdrave počitnice!«

C. L. N.

Že nekaj let sem posluje v Londonu (naslov: C. L. N., 15, Grosvenor Crescent, London, S. W. 1) pisarna, ki je središče Mladinske zveze narodov (Childrens League of Nations, odtod kratica C. L. N.). Ob koncu leta 1951 je štela 30.000 članov po vsem svetu. Med člani so zastopane vse mogoče narodnosti, verstva, države, celine, otoki. Namen zveze je, širiti in utrjevati že v mladih srcih zmisel za mir med narodi. Tudi na šole zveza piše vsako leto poslanice, ki so zanimive in v mladini veselo odmevajo. Pa ne samo centrala pošilja pisma, ampak tudi podzveze v poedinih državah druga drugi.

Zanimivo je pismo, ki so ga japonski učenci Hisamatsu šole v Totori poslali litavskim učencem Marijine šole v Rigi. Pisano je na mehak svilen papir, navit na palčico in dolg tri metre. Glasi se takole: Dragi prijatelji Litvini! Latvija gleda na Baltsko morje in je bogata s poljskimi pridelki, mlada in močna. Nismo še bili v vaši deželi, pa bi jo radi enkrat obiskali. V naši domovini je zdaj jesen. Po visokem nebu hitijo oblaki in listje rdi. Gora Hisamatsu nasproti naše šole je že vsa posuta z rdečim jesenskim listjem. Kmalu pride zima. Naša pokrajina Totori je še prav posebno mrzla, ker piha veter iz Sibirije. Od decembra do februarja imamo mnogo snega. Tedaj ne moremo imeti veselih iger na prostem, razen če se smučamo, ampak se najprej naučimo, potem pa ob mrzlih zimskih večerih igramo v topli sobi karuto, neko vrsto kartanja. Dragi litavski bratje in sestre! Vaši običaji in navade so gotovo drugačni od naših, pa vendar smo si vsi bratje in sestre, zato vsi složno korakajmo po poti do svetovnega miru! Težko bomo čakali na vaš odgovor, želimo vam sreče in čvrstega zdravja. Vaši vdani člani Hisamatsu šole, Totori.